

ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΕΙΣ ΤΕΣΣΑΡΑΣ ΤΟΜΟΥΣ ΔΙΗΡΗΜΕΝΗ,

Συναρμολογία μηποτε ἄξι τῷ Εὐλογισμῶν

ΙΩΑΝΝΟΥ ΠΑΤΟΥΣΑ

ΤΟΥ ΕΞ ΑΘΗΝΩΝ.

Νῦν δὲ ὀθιμλέσρον μεταυπωθεῖσα, κ' ἐξέθη εὐτισιν
ἡγερ τὸ παρῶν, ἄτε δὴ ἀροσετέθη τὸ ἀχι
νῦν κ' ἐκδοτον φιλοπόνημα

ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ

ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ

ΚΑΛΟΥΜΕΝΟΝ ΧΡΗΣΤΟΘΕΙΑ,

Πρὸς παραίνεσιν ἡθῶν τῷ Νέων ἢτε κατὰ
μεθούτων Ομιλία

ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ,

Πλείονος εἶσα τῷ τῆς Ἑλληνικῆς Γλώττης φιλομαθῶν
ὅπως δὴ ποτε ἀφελείας.

Μεθ' ὅσης οἶοντε ἢν τῆς ἀπειθείας διορθωθεῖσαι.
ἄξι Σ. Β.

ΤΟΜΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ.

α ψ γ ε. ΕΝΕΤΙΗΣΙΝ, 1795.

Παρα Νικολάω Γλυκεῖ τῷ ἐξ Ἰωαννίνων.

CON LICENZA DE' SUPERIORI, E PRIVILEGGIO.

ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ

ΙΩΑΝΝΟΥ

ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

Αρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως,

ΛΟΓΟΣ

Περί Προσευχῆς.

ΜΦΟΤΕΡΩΝ ὡς ἐὰν προσήκει τὰς τῆ Θεοῦ
 θεράποντας μακαρίζειν καὶ θαυμάζειν, ὅτι
 τὴν ἄλπίδα τῆς σωθείας ἐν ταῖς ἀγίαις
 εἶχον ἀχαῖς, καὶ ὅτι γραφῇ φυλάξαντες τὰς
 ὕμνας καὶ τὰς λαβείας, ὡς τῆ Θεοῦ οὐκ ἔστι
 φόβος προσέφερον, καὶ εἰς ἡμᾶς δίδωκε τὸν ἑαυτῶν
 θησαυρὸν, ἵνα πρὸς τὸν οἰκεῖον ζῆλον παῦ τὸ ἐπιγινόμενον
 ἐπιπαύσασθαι διωκθῶσι. διαβαίνει δὲ προσήκει τὸν τῆ
 διδασκάλων ἐπὶ τῆς ὁμιλούντας ἔσπον, καὶ τῆς τῆς Προφητῶν
 μαθηταῖς, μιμητὰς προσήκει φαίνεσθαι τῆς ἐκείνων δικαιοσύ-
 νης, ἵνα πάντα τὸν χρόνον ταῖς προσευχαῖς, καὶ τῆ τῆ Θεοῦ
 λαβεία, καὶ μελέτῃ συζῶμεν, πῶς ζῶμεν, πῶς ὑγιεῖον καὶ
 πλάτον, πῶς πέρασ ἀγαθῶν εἰκαινομίζοντες, τὸ προσεί-

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ

χεῖσθαι τῷ Θεῷ μὲν καθαρῶς καὶ ἀφρόδον ψυχῆς ὡς γὰρ
τῷ σώματι φῶς, ἥλιος, ἔτσι ψυχῇ προσέχῃ. εἰ ἐν τυφλῷ
ζημία τὸ μὴ ὄραν τὸν ἥλιον, πόση ζημία χριστιανῷ τὸ μὴ προ-
σεδέχεσθαι συνεχῶς, καὶ ἄλλῃ τῆς δόχης τὸ τῷ Χριστῷ φῶς εἰς τὴν
ψυχὴν εἰσάγειν. Καὶ τοι εἰς ἐμὴν ἀππλαγεῖν καὶ θαυμάσιον
εἶναι τῷ Θεῷ φιλανθρωπίαν, ἢν εἰς ἡμᾶς ἐπιδείκνυται, τοσαύ-
της τιμῆς ἀνθρώποις χαριζόμενος, αἷς καὶ προσέχῃς ἀξιῶσαι,
καὶ ὁμιλίας τῆς ἑαυτῷ. Θεῷ γὰρ ὡς ἀληθῶς λαλῶμεν τῷ καιρῷ
τῆς προσέχῃς, δι' ἧς καὶ τοῖς Ἀγγέλοις συλλαπτόμεθα, καὶ
τὴν πρὸς τὰ ἄλογα κοινωνίαν πολὺ φαινόμεθα χαρῶν γόντες.
Ἀγγέλων γὰρ ἔργον ἢ προσέχῃ, ὑπεραίρωσα καὶ τὴν ἐκείνων
ἀξίαν, εἴπερ κρείττον ὅτι τῆς Ἀγγέλων ἀξίας τῷ Θεῷ ἐχά-
λεσθαι. ἀλλ' ὅμως ὅτι γε κρείττον ὅτιν, αὐτοὶ διδάσκουσιν ἡ-
μᾶς, σὺ πολλῷ μᾶλλον φόβῳ τὰς δόχας προσφέροντες, παρέ-
χοντες δὲ ἡμῖν εἰδέναι καὶ μιν θαύειν, ὅτι προσήκει τῷ Θεῷ
προσιότις σὺν χαρᾷ καὶ φόβῳ τὸ ποιεῖν. φόβῳ μᾶλλον, δεδο-
κότας μὴ τῆς προσέχῃς ἀναξίον φαθῶμεν. χαρᾷς δὲ μεσῆς γι-
νομένης ὅτι τῷ μεγέθει τῆς τιμῆς, ὅτι τοσαύτης καὶ τοιαύτης
προσιότητος τὸ θεῖον ἠξιώθη ἕως, ὡς καὶ θείας ἀπολαύειν ὁ-
μιλίας συνεχῶς, δι' ἧς καὶ τὸ θεῖον εἶναι καὶ πρόσκαιροι χα-
ρῶν γόντες, φύσιν μὲν ὄντες θεῖοι, τῇ δὲ πρὸς Θεὸν ὁμιλίᾳ,
πρὸς ἀθάνατον ζωὴν μεταβαίνοντες, ἀνάγκη γὰρ τὸν ὁμιλῶντα
Θεῷ, καὶ κρείττονα γινέσθαι θανάτῳ, καὶ πάσης ἀφρόδον. καὶ
ὡς ἀνάγκη πᾶσα, τῆς ἡλιακῆς ἀκτίνος ἀπολαύοντα δια-
φύγει τὸ σκότος, ἔτσι ἀνάγκη πᾶσα, τὴν θείας ὁμιλίας ἀπολα-
ύοντα, μηκέτι εἶναι θεῖον. αὐτὸ γὰρ τὸ τῆς τιμῆς μέγεθος,
πρὸς ἀθανάσιον ἡμᾶς μεθίστησιν. εἰ γὰρ τὴν βασιλεῖ διαλε-
γομένης, καὶ τῆς παρ' ἐκείνῳ τιμῆς ἀπολαύοντα, ἀμήχανον εἶ-
ναι κείνους, πολλῷ μᾶλλον ἀδιώτατον τὴν τῷ Θεῷ προσέχο-
μένης καὶ λαλῶντας, θνητὰς ἔχειν ψυχὰς. θάνατος γὰρ ψυχῆς,
ἀσέβεια, καὶ βίος θεϊκός. ἔστιν καὶ ζωὴ ψυχῆς ἢ τῷ Θεῷ
λοι-

ΤΟΥ ΧΡΗΣΤΟΣΤΟΜΟΥ ΛΟΓΟΣ. 5

λαβεία, καὶ βίος ὁ ταύτην κερύπων. βίον δὲ ὄσιον, καὶ τῆ τῆ
Θεῶ λαβεία κερύποντα, προσδύχη σιωάγει, καὶ θησαυρίζει
θαυμασῶς ταῖς ἡμετέρας ψυχαῖς. εἴτε γὰρ παρθενίας τις
ἐρασις, εἴτε τὴν ἐν γάμῳ σαφροσύνην τιμᾶν ἐσπεδακῶς,
εἴτε κρατεῖν ὀργῆς, καὶ παρόπιτι συζῆν, εἴτε φθόνα καὶ θα-
ρόειν, εἴτε ἄλλο τι τῶν κοροσηκόντων ποιεῖν, προσδύχης ἡ-
γεμονίας καὶ προλεγεινότητος τὴν ταύτην ὁδὸν τῆ βίης, δὲ χερῶν
τε καὶ ῥάδιον ἔξει τὸν τῆς ἀσεβείας δρόμον. εἰ γὰρ ὅστις, καὶ
εἴ τι τις αἰωνίας κέρους τῆ Θεῶ σαφροσύνη καὶ δικαιοσύνη καὶ
παρόπιτα καὶ χρηστότητα, μὴ τυγχάνειν τῆς δὲ χῆς. Αἰτεῖτε γὰρ
φθῆσι, καὶ δοθήσεται ὑμῖν, ζητεῖτε, καὶ ὑρήσεται, κρύετε καὶ
ἀνοιγήσεται ὑμῖν. καὶ πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν δὲ
εἴσκει, καὶ τὸ κρείοντι ἀνοιγέσεται. καὶ ἄλλα καὶ πάλιν. Τίς
ὄψι φθῆσι ἐξ ὑμῶν, ἂν εἰδὼ αἰτήσῃ ὁ υἱὸς αὐτῆ ἀρτον, μὴ λί-
θον ἐπιδώσει αὐτῷ; ἢ εἰδὼ ἰχθυῶ αἰτήσῃ, μὴ ὄψιν ἐπιδώσει
αὐτῷ; Εἰ δὲ ἡμεῖς ποθητοὶ ὄντες, οἴδατε δόματα, ἀγαθὰ
εἰδοῦσαι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσω μάλλον ὁ Πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐ-
ραῖος δώσει Πνεῦμα Ἄγιον τοῖς αἰτῶσιν αὐτόν; Τοιούτοις μὲν
λόγοις καὶ τοιαύταις ἐλπίσιν ἐπι προσδύχῳ παρακάλουσαν ἡ-
μᾶς ὁ τῶ ὄλων Κύριος, ἡμᾶς δὲ προσήκει τῷ Θεῷ πειθομέ-
νης αἰεὶ ζῆν ἐν ὕμνοις καὶ προσδύχαῖς, ἀνεκβέστρον τῆς τῆ Θεῶ
λαβείας ἐχομενίας, ἢ τῆς ἑαυτῶν ψυχῆς. ἔτι γὰρ ἡμῖν ὑπάρ-
ξει ζῆν αἰεὶ τὴν πρέπυσαν ἀνθρώποις ζωὴν. ὅστις γὰρ εἰ
προσδύχεται τῷ Θεῷ, εἰδὲ θείας ὁμιλίας, ἀπολαύειν ἐπι θου-
μοῖ σιωχῶς, νεκρὸς ὅστις καὶ ἄψυχος, καὶ εἰ μετέχει τῆ φρονεῖν.
αὐτὸ γὰρ τῆτο μέγιστον ἀφροσύνης σημεῖον, τὸ μὴ ἐπίσασθαι
τὸ μέγεθος τῆς τιμῆς, μηδὲ ἐραῖν προσδύχῆς, μηδὲ θυμῶτον
ἡγεῖσθαι ψυχῆς τὸ μὴ προσκινεῖν τῷ Θεῷ. ὡσαύτως γὰρ οἱ μὲν
τὸ σῶμα τῆτο τὸ ἡμέτερον, ψυχῆς μὴ παρίσσης, νεκρὸς ὅστις, καὶ
δυσώδης, ἔτι ψυχὴ μὴ κινῆσα ἑαυτὴν εἰς προσδύχῳ, νε-
κρὸς ὅστις, καὶ ἀθλία, καὶ δυσώδης. ἀλλὰ μὲν, ἔτι γὰρ θα-

ράτε παντός πιπρότερον ἠγεῖσθαι προσήκει, σερηθλιῶαι προσδου-
 χῆς, διδάσκει καλῶς ἡμᾶς Δαυιδ ὁ μέγας Προφήτης, μάλ-
 λον ἐλόμνος λογοθωεῖν, ἢ ἔεις ἡμέρας μόνας σερηθλιῶαι
 προσδουχῆς· εἰ γὰρ ἀσεβῆσαι τύτῳ προσέταξεν ὁ τῆς Περσῶν
 βασιλεὺς, ἀλλὰ τίς ἔεις ταύτας μόνον ἡμέρας ἐσκοπήσατο
 εἶρεν. ἀλλ' ἔτι τῆς θείας ῥοπῆς ἐκ ἀντι τῆς ἀγαθῶν εἰς τὰς
 ἡμετέρας ἔλθοι ψυχᾶς. Θεῶ δὲ ῥοπῆ συνεφάπτεται τῶν πό-
 των ἡμῶν, καὶ τῆς ἐπιχειροῦ καλῶς, ἀν' ἴδῃ προσδουχλιῶ ἀ-
 γαπῶτας καὶ συνεχῶς τῷ Θεῷ δεομένους, καὶ πάντα ἐπειθεῖν τὰ
 ἀγαθὰ καταβῆσθαι προσδοκῶντας, ὅτ' ἀν' εἰ ἴδῃ τινὰ μὴ
 φιλεῖντα προσδουχλιῶ, μηδὲ θερμοῦ ἔρωτα ταύτης ἔχοντα καὶ
 σφοδρὸν, ἦδη μοι ἔτος δῆλός ἐστιν ὡς εἶδον θηναῖον ἐν τῇ ψυ-
 χῇ κέκτῃται· ὅτ' ἀν' εἰ ἴδῃ τινὰ τῆς τῷ Θεῷ λαβείας ἀκρῆ-
 τως ἐχόμενον, καὶ τὸ μὴ προσδουχεῖσθαι συνεχῶς, ἐν ταῖς με-
 γίσταις ἀειθμεῖντα ζημίαις, τεκμαίρομαι τὸν τοιαῦτον πάσης
 ἀρετῆς ἀσκητιῶ εἶναι βέβαιον, καὶ τῷ Θεῷ ναόν. εἰ γὰρ σολισ-
 μὸς ἀνδρὸς, καὶ βῆμα ποδῶς, καὶ γέλωσ ὀδόντων, ἀναγγέλλ-
 λει τὰ πᾶσι αὐτῷ, καὶ τὸν σοφὸν Σολομῶντα, πολλῶ μάλλον
 δούχη καὶ λαβεία Θεῷ σημεῖόν ἐστι δικαιοσύνης ἀπάσης, σο-
 λήτις ἔσα πνευματικῆ καὶ θεία, πολλῶ εὐμορφίαν καὶ κάλλος
 παρέχουσα ταῖς ἡμετέραις θηνοίαις, τὸν ἐκάστῳ ῥυθμίζουσα
 βίον, ἐκ εἴσα φαῦλον, εἰδὲ ἀτοπον τῆς θηνοίας κρατεῖν,
 αἰδέσθαι κείθεσα τὸν Θεόν, καὶ τῷ παρ' αὐτῷ τιμῶ, πᾶσαι
 τῷ ποιητῆ γοιτεία ἀτοπέμπεθαι παιδεύουσα, τὰς αἰχρᾶς
 καὶ ἀτόπας ἐξελαύουσα λογισμῶς, ἐν ὑπεροφίᾳ τῆς ἡδονῆς
 καθιστῶσα τῷ ἐκάστῳ ψυχλιῶ. αὕτη γὰρ ἡ ὑπερηφανία μόνη
 κρέπει τοῖς τὸν Χριστὸν σεβομένους, τὸ μηδενὶ δελεῖν αἰ-
 χρᾶ, ἀλλὰ πρεῖν ἐν ἐλοθλαεῖα τῷ ψυχλιῶ, καὶ βίῳ κενά-
 σταρμῶν. Ὅτι μὲν εἰν παρτελῶς ἀμύχανον ἀδὲ προσδουχῆς
 ἀρετῆ συζῆν, καὶ μὲν ταύτης πορδέθαι τὸν βίον, οἱ μὲν δῆλον
 ἄβασιν εἶναι, πῶς γὰρ ἀντις ἀρετῶ ἀσκήσειθ, μὴ προσδουχῶν

ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΛΟΓΟΣ. 7

ἢ προσίππων σωχεῶς τῆ ταύτης χορηγῶ ἢ δοτῆρ; πῶς
 δὲ αὖτις ὀπθυσίσεις εἶναι σώφρων ἢ δίκαιος, μὴ ὀμιλῶν
 εἰδῆως τῆ ταυταί τε ἢ πλείω τῶν ἀπαιτῶντι παρ' ἡμῶν; Βέ-
 λομαι δὲ ὀπιδείξαι δε βραχέων, ὅτι καὶ ἁμαρτιμάτων γέ-
 μοντας αἰ προσδύχαι λάβωσιν ἡμᾶς, ταχέως ἄποκαθαίρουσι.
 Καί τοι τί μείζον ἤροιστ' αὖ προσδύχης, ἢ θεϊότερον, ὅτ' αὖ
 ἀλεξιφάρμακον φανῆ τι ἔσα τοῖς τὰς ψυχὰς νοσῆσιν; ἔκῃν
 πορῶτοι. Νινούται φαίνονται δε προσδύχης ἀναλυσάμενοι τὰς
 πολλὰς πρὸς Θεὸν ἁμαρτίας· ἅματε ἦν ἔλαβον αὐτῆς ἢ προ-
 σδύχῃ, ἢ δικαίως ἐποίησε. ἢ πόλιν εἰδισμῆλυ ἀκολασίας
 ἢ πορνεία ἢ παρονόμω βίῳ συζῆν, ἐπανώρθωσεν ὀξείως,
 παλαιᾶς συμπεθείας μείζον ἰχύσασα, τῶν ἐρανίων ἡρώων
 πλήρη πέποικῆα τὴν πόλιν, σωφελκομῆ μεθ' ἑαυτῆς ἢ
 σωφροσύνη, ἢ φιλανθρωπία, ἢ πραότητα, ἢ πρόνοιαν
 πτωχῶν· ἔ γάρ ἀέχεται χεεὶς τῶν ἐνδαιατᾶται ψυχῆ, ἀλλ'
 εἰς ἡν αὖ οἰκῆση διάνοια, πλήρη ποιεὶ δικαιοσύνης πάσης,
 παιδοφίβῆσα πρὸς ἀρετὴν, ἢ κακίαν ἐξοείζεσα. Καί δὴ ἢ
 τότε εἴ τις εἰσῆλθε εἰς Νινού τὴν πόλιν, ἢ πρότερον αὖ-
 τὴν ἀπειβῆς ὀπισάμενος, ἔκ αὖ ἐπέγνω τὴν πόλιν· ἔπως
 ὀξείφνης ἄπο τῆ φαυλοτέρη βίῳ πρὸς εἰσέβειαν μετεπήδησεν.
 ὄσσερ γὰρ γυναῖκα πτωχὴν, ῥάκια φέρουσα, μῆ πευτῆ τις
 χρυσοῖς ἱματίοις κεκοσμημένη ἰδῆν, ἔκ αὖ ὀπγνοίη τὸ γύ-
 ρικον, ἔπως ὀ τὴν πόλιν ἐκείνην εἰδῶς πτωχόβῆσα πρῶτε-
 ρον, ἢ τῶν πινδματικῶν ἔρημον ἔσαν θησαυρῶν, ἢ γνῶσεν
 αὖ ἢ τις εἴη πόλις, ἢν τῶ ἔτον ἰχύσεν δύχῃ, μεταβαλῆσα ἢ
 ἔθρον ἢ βίον, πρὸς ἀρετὴν ἐπαναγαγεῖν. Καὶ γυνὴ δέ τις
 ἐν ἀκολασίᾳ ἢ πορνείᾳ πάντα βεβιωκῆα τὸν χρόνον, ἅματε
 προσέπεσε πρὸς τῆς πόδας τῆ Χειρῆ, ἢ σωτηρίας ἔτυχεν. Οὐ
 ποῖται ἄποκαθαίρει μόνον ἁμαρτίας, ἀλλὰ ἢ κινδύνως ἄπο-
 κρέεται μεγάλης· ὀ γέτοι βασιλεὺς ὀ μετε ἢ Προφήτης ὀ
 θαυμάσιος Δαβίδ, τὰς πολλὰς, καὶ χαλεπὰς πολέμους τῆ

προσδύχῃ διέφυγε, τὸ μόνον τὸ ὄπλον τῆς στρατίας προβάλλ-
 λόμενος, καὶ παρέχων τοῖς ἑαυτῆ στρατιώταις καθ' ἡσυχίαν καὶ
 ἀδείαν ἀπολαύειν τῆς νίκης. ὡς οἱ μὲν ἄλλοι βασιλεῖς, ἐν
 τῇ τῆς στρατηγῶν ἐμπειρίᾳ καὶ τῇ τέχνῃ καὶ τοξότηαίς καὶ ὀπλίταις
 καὶ ἰππιῦσι τὴν ἐλπίδα τῆς σωτηρίας εἶχον. ὁ δὲ μέγας Δα-
 βίδ ταῖς ἀγίαις δόχαῖς τὴν στρατιὰν ἐτείχιζεν, καὶ βλέπων
 εἰς ὄφρυν στρατηγῶν καὶ ταξίαρχων καὶ ἰππάρχων, καὶ εἰς χεῖμα-
 τὰ συλλέγων, καὶ εἰς ὄπλα κατασκευάζων, ἀλλὰ τὴν θεῖαν πα-
 νοπλίαν ὡς Οὐρανὸν καταφέρων. πανοπλία γὰρ ὡς ἀληθῶς
 βραχίον, ἡ θεῖα προσδύχη, καὶ μόνη δύναται φυλάττειν βα-
 βαίως καὶ δειδωκότας ἑαυτὸς τῷ Θεῷ. τὴν μὲν γὰρ τῶν ὀπλιτῶν
 ἰσχυρὴ καὶ δασιήμιον, καὶ τοξοτῶν ἐμπειρίαν, καὶ προδοσίαν
 πολλὰκις υποφαίνει μάταιον, καὶ βλέμματα πολεμικὰ, καὶ ἀντι-
 πάλων ἀψυχία, καὶ ἄλλα πολλὰ πρὸς τέτοις. προσδύχη δὲ
 ἀμύχον ὄπλον καὶ ἀσφαλὲς φυλακτῆριον, ὁμοίως μὲν στρατιώ-
 τῶν εἶνα, ὁμοίως δὲ πολλὰς ἀπικρομένη μυριάδας. ἐπεὶ καὶ
 Δαβὶδ ὁ θαυμαστός τὸν Γολιάθ ἐκείνον, ὡς περ δαίμονά τι-
 να φοβερόν ἐπερχόμενον, εἶχ ὄπλοις καὶ εἰς ξίφειν, ἀλλ' ἀ-
 χαῖς κατήνεγκεν. ἔπος ἰσχυρόν μὲν βασιλεῦσιν ἐν μάχαις
 ὄπλον ἢ προσδύχη, ἰσχυρόν δὲ καὶ ἡμῖν πρὸς δαίμονας. ἔπος
 καὶ ὁ βασιλεὺς Ἐζεκίας ὡς μεγάλαι τῷ πολέμῳ τῆς Περσῶν,
 στρατιὰ μὲν εἶχ ὀπλίτας, ἀχὰς δὲ μότας ἀντισήσας τῷ
 πλήθει τῆς ἀντιπάλλων. ἔπος καὶ θάνατον διέφυγε μὲν τῆς προ-
 σήκσεως ἀλαβείας τῷ Θεῷ προαπεσῶν, καὶ ἡ προσδύχη μόνη
 δέδωκεν ἀναβιῶναι τῷ βασιλεῖ. καὶ μὲν γε ὅτι ψυχῶν ἡμαρ-
 τικῶν ἢ προσδύχη ῥαδίως ἀποκαθαίρει, διδάσκει ἡμᾶς ὁ
 Τελώνης, ρηθεις τῷ Θεῷ τυχεῖν ἀφέσεως, καὶ τυχῶν. διδά-
 σκει δὲ καὶ ὁ λεπρός, ὁ ματε προαπεσῶν τῷ Θεῷ, καὶ καθαρ-
 θεις ἀθέως. εἰ δὲ σῶμα διεφθαρμένον ὁ Θεὸς ὀξείως ἰάσα-
 το, πολλὰ μᾶλλον ψυχῶν νοσητικῶν θεραπεύσει φιλανθρώ-
 πως. ὅσα γὰρ τιμιωτέρα τῆ σῶματος ἢ ψυχῆ, τούτων μᾶλλον

ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΛΟΓΟΣ. 9

λον εἰκός τ' ἔστι ταύτην πλείονα ἀποδὴν ἐπιδείκνυθαι τὸν Θεόν.
 Καὶ μυεῖα αὐτὸς ἔχει λέγειν ἢ παλαιὰ ἢ καινὰ, εἰ πάντας
 ἐξαειθεμεῖθαι βούλοιο τὰς εὐὰ προσόχῃς σφαισμονίας. ἴσως
 δέ τις τῆν ῥαθυμοτέρων, ἢ εὐὰ ἐθελόντων ἐπιμελῶς προσό-
 χεῖται ἢ ἀσκησίως, ἐκεῖνα τὰ ῥήματα φήσεις αὐτὸν εἰρηκύναι
 τὸν Θεόν, ὡς, ἢ πᾶς ὁ λέγων μοι· Κύριε, Κύριε, εἰσε-
 λούσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῆν Οὐρανῶν, ἀλλ' ὁ ποίων τὸ θέ-
 λημα τῶ Πατρὸς μετὰ ἐν Οὐρανοῖς. ἐγὼ δὲ, εἰ μόνον ἐξαρ-
 κεῖν πρὸς τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν τὴν προσόχῃν ἐνόμιζον,
 εἰκότως αὐτὸς τέτοις ἐκέχρητο τοῖς λόγοις· ἐπεὶ δὲ κεφάλαιον
 εἶναι ἀγαθῶν τὴν προσόχῃν φημι, ἢ κρηπίδα ἢ ῥίζαν τῆ
 λυσιατελευτῆς βίης, ριζοὺς ἐπὶ νερφάσει ῥαθυμίας, ἐκεῖνοις
 ἀεχέτω τοῖς λόγοις. εὐδὲ γὰρ σωφροσύνη μόνη δύναται σώ-
 ζειν αὐτὸν τῆν ἄλλων ἀγαθῶν, εὐδὲ πρόνοια πτωχῶν, εὐδὲ χρι-
 σότης, εὐδὲ ἄλλο τι τῶν ἀσκησίων, ἀλλὰ δεῖ πάντα σιωδραμεῖν
 εἰς τὰς ἡμετέρας ψυχὰς· προσόχῃ δὲ ὡςπερ ῥίζα ἢ κρη-
 πτὴς ὑπόκειται, ἢ ὡςπερ πλοῖον ἢ οἰκίαν τὰ κἀπώθεν ἰχυρὰ
 ποιῆ ἢ σιωέχει, ἔπω τὸν ἡμέτερον βίον αἰ προσόχῃ συγ-
 κρατῆσιν· ἀλλ' οὐδὲ ταύτης ἐδού αὐτὸν ἡμῖν ἀγαθόν, εὐδὲ σωπίεον
 γουοιοτο. εὐδὲ τῆτο ὁ Παῦλος ἐγνεεται σιωεχῶς ἡμῖν εὐακιδό-
 μος, ἢ λέγων· τῆ προσόχῃ προσκοιτερεῖτε, ζουγορεῖντες
 ἐν αὐτῇ ἐν εὐχαριστία· ἢ ἀλλαχῆ. Ἀ εὐαλείππως προσόχῃ
 θε, φήσιν, ἐν παντὶ εὐχαριστοῦντες· τῆτο γὰρ ἔστι θέλημα
 Θεοῦ. ἢ ἔτέρωθεν πάλιν· προσόχεθε ἐν παντὶ καρῶ, ἐν
 Πνόμεναι, εἰς αὐτὸ ἀχρυπνῆτες, ἐν πᾶσιν προσκαρτερήσει
 ἢ δεήσει. ἔπω πολλὰς ἢ θεῖας φωνὰς ἐπὶ προσόχῃ ἢ
 μαῖς ἐκάλει σιωεχῶς ὁ τῆν Ἀποστόλων ἡγομῶν· προσήκει τῶ
 νου ἢ π' ἐκεῖνα παιδαγωγῆς, μὴ προσόχῃς παρεβῆθαι τὸν
 βίον, ἢ ταύτη σιωεχῶς τὴν διαέοιαν ἀρδεῖν. ζεήσομεν γὰρ
 οἱ πάντες ἀνθρώποι ταύτης εὐχ' ἦντον, ἢ πᾶ δούδρα τῆν ὑδα-
 τῶν· ἔπε τῆ ἐκεῖνα διώματα ἐκφέρειν τὰς καρπῆς, μὴ πίτου-

ετι δὲ πῶν ριζῶν, ἔτι ἡμεῖς πῶς πολυτιμίτοις καρποῖς τῆς
 εὐσεβείας διακρίματα βρούειν, μὴ ταῖς προσδουχαῖς ἀρδύ-
 μνοι. Δι' ὅπερ καὶ καὶ τῆς κλίτης ἀπαιτῆσαι μὴ φθαίειν
 αἰὲ τὸν ἥλιον τῆ τῷ Θεῷ λαθεῖν· καὶ ἔαπέζης ἀπτομύες,
 καὶ καθόδου μέλλοντες· μάλλον δὲ καὶ καθ' ἐκαστὴν ὥραν,
 μίαν ὀχλὴν τῷ Θεῷ προσφέροντας, ἴσαν τῆ ἡμέρα δρόμον
 ἔχοντας· ἐν δὲ γε τῆ τῷ χειμῶνος ὥρα, καὶ τῆς νυκτὸς τὸ
 πλεῖστον μέρος εἰς προσδουχὰς ἀναλίσκοντας, καὶ τὰ γόνατα
 κάμπτοντας, σὺ πολλῶ τῷ φόβῳ τῆ δέησει προσέχοντας,
 μακαρίζοντας ἑαυτὸς ἐπὶ τῆ τῷ Θεῷ λαθεῖν· εἰπέ μοι,
 πῶς ὄφει τὸν ἥλιον, μὴ προσκυμήσας τὸν πέμποντα τοῖς
 σοῖς ὀφθαλμοῖς γλυκύτατον φῶς; πῶς διολαύσεις ἔαπέ-
 ζης, μὴ προσκυμήσας τὸν ποσέπων ἀγαθῶν δότηρα καὶ χο-
 ρηγόν; μὴ ποίας ἐλπίδος ἐπὶ τὸν τῆς νυκτὸς ἤξεισ κερδόν;
 ποίοις προσδουχὰς ὀνειράσιν ὀμιλήσας, μὴ τειχίσας σαυ-
 τὸν προσδουχαῖς, ἀλλ' ἀφύλακτος ἐπὶ τὸν ὕπνον ἐλθῶν; δι-
 καταφρόνητος καὶ δὲ ἀλάωτος τοῖς πονηροτάτοις δαίμοσιν ἔσῃ,
 οἱ τῷ ἐμῶντα ἀνεχῶς καιροφυλακτῆρες ἡμᾶς, τίνα λα-
 βόντες γυμνὸν προσδουχῆς ἀναρπάσασιν ὀξέως· καὶ μὴ ἔν
 ἴδωσιν ἡμᾶς πεφραγμένους ταῖς προσδουχαῖς, ἀποπηδῶσιν
 ἀξέως, ὡσπερ λησαὶ καὶ κερῆροι, πρὸς τῆ κεφαλῆ τῆ
 στρατιῶτε ξίφος ὄραντες κρεμάμενον· καὶ δ' ἄρα συμβῆ τινα
 γυμνὸν εἶκαι προσδουχῆς, ἔτος ἀνάσαστος ἐπὶ τῶν διακρί-
 των φέρεται, εἰς ἀμαρτίας ὀθέμενος καὶ συμφορὰς καὶ κα-
 κά. Ταῦτα δεῖ πάντα φοβεμῶς ἡμᾶς, προσδουχαῖς καὶ
 ὕμνοις αἰὲ τειχίζειν ἑαυτὸς, ἵνα πάντας ὁ Θεὸς ἐλαήσας,
 ἀξίως ἀπεργάσῃται τῆς πῶν Οὐρανῶν βασιλείας δὲ τῆ
 μονογενῆς αὐτῆ Τίτῃ· ἢ ἡ δόξα, καὶ τὸ κράτος εἰς τῆς αἰῶ-
 νας πῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΛΟΓΟΣ ΕΙΣ ΕΠΙΤΡΟΠΙΟΝ

Ευρέχον Παβίκιον καὶ Υἱόν.

Α Εἰ μὲν, μάστιγα δὲ νυῦ, εὐκαιρὸν εἶπεν· ματαιότης, ματαιότητων, καὶ πάντα ματαιότης. πᾶς νυῦ ἢ λαμπρά τις ὑπατείας προσβολή; πᾶς δὲ αἰ φαιδραὶ λαμπράδες; πᾶς δὲ οἱ κρότοι καὶ οἱ χοροὶ καὶ αἱ θαλίαι καὶ αἱ πικνυγύρεις; πᾶς οἱ σέφανοι καὶ τὰ ᾠδὴν πετάσματα; πᾶς ὁ τις πόλεως θόρυβος, καὶ αἱ ἐν ἱπποδρομίαις δὴφιμίαι, καὶ τῶν θεατῶν αἱ κολακείαι; πᾶς τὰ ἐκεῖνα οἷχεται· καὶ ἄνεμος πνέσας ἀθρόον τὰ μὲν φύλλα κατέβαλε, γυμνὸν δὲ ἡμῖν τὸ δένδρον ἔδειξε, καὶ ἀπὸ τῆς ρίζης αὐτῆς σαλευόμενον λοιπὸν. τοιαύτη γὰρ ἢ τὸ πνέματος γέγονε προσβολή, ὡς καὶ πρόρριζον ἀπειλεῖν ἀνασπᾶν, καὶ αὐτὰ διασαλεύσαι τὰ δένδρα τὰ νεῦρα. πᾶς νυῦ οἱ πηπλάσμονοι φίλοι; πᾶς τὰ συμπόσια, καὶ τὰ δείπνα; πᾶς ὁ τῶν ᾠδῶν σίμων ἔσμος; καὶ ὁ δὲ ὅλης ἡμέρας ἐγχεόμενος ἄκρατος, καὶ αἱ ποικίλας τῶν μαγειρῶν τέχναι, καὶ οἱ τῆς δυναστείας θεραπευταὶ, οἱ πάντα πρὸς χάριν ποιῶντες καὶ λέγοντες; καὶ ἡμεῖς πάντα ἐκεῖνα, καὶ ἄναρ, καὶ ἡμέρας γυμνήτης, ἠφαιδῆ. ἀνθὴ καὶ ἔαρινα, καὶ παρελθόντος τὰ ἔαρος, ἀπῶντα κατεμαρῶθη· σκιά καὶ, καὶ παρέδραμε· καπνὸς καὶ, καὶ διελύθη· ποιμπέλυγες ἦσαν, καὶ διερράγησαν· ἀράχνη καὶ, καὶ διεσπάρθη. Διὸ ταύτῃ τὴν πνέματι κινήσιν ἐπάδαμην συνεχῶς ἐπιλέγοντες. Ματαιότης ματαιότητων, καὶ πάντα ματαιότης. ταύτῃ γὰρ τὴν κινήσιν καὶ ἐν τοίχοις, καὶ ἐν ἱματίοις, καὶ ἐν ἀγορᾷ, καὶ ἐν οἰκίᾳ, καὶ ἐν ὁδοῖς, καὶ ἐν θύραις, καὶ ἐν εἰσόδοις, καὶ πρὸ πάντων ἐν τῷ ἐκάστῃ συνειδῶσι συνεχῶς ἐγγεγραφεῖν δεῖ, καὶ διαπαντός αὐτὴν μελετᾶν. ἐπειδὴ ἢ τῶν πραγμάτων ἀπάτη, καὶ τὰ προσωπεῖα, καὶ ἢ ὑπόκρισις ἀλήθεια ᾠδῶν τοῖς πολλοῖς εἶναι δοκεῖ. ταύτῃ

καθ' ἐκάστην ἡμέραν καὶ ἐν δείπνῳ, καὶ ἐν αείσει, καὶ ἐν συλλό-
 γοις ἐπιλέγειν ἕκαστον τῶ πλησίον ἐχθρῷ, καὶ ἀποδοῖ τῇ πλησίον
 ἀκείνῳ, ὅτι Ματαιότης ματαιότητων, τὰ πάντα ματαιότης. Οὐκ
 ἐλεγον σοι συνεχῶς, ὅτι δραπέτης ὁ πλεῖστός ἐστι καὶ οἰκείτης, σὺ
 δὲ ἐκ ἐβέλη πείθεσαι. Ἰδὲ ἐκ τῶν πραγμάτων ἐδείξεν ἡ πεί-
 ρα, ὅτι εἰ δραπέτης μόνον, εἶδ' ἀγνώμων, ἀλλὰ καὶ ἀνεροφόρος.
 ἔπος γάρ σε ἔβην νυκτὶ καὶ δεδοικέναι παρεσιδίασεν. ἐκ ἐλε-
 γόν σοι, ὡς ἡμεῖς συνεχῶς ἐπέτιμας μοι λέγοντι τ' ἀληθῆ, ὅτι
 ἐγὼ σε φιλοῦ μάλλον τῶν κολλακιδόντων, ἐγὼ ὁ ἐλέγχων πλεῖστα
 κήδομαι τῶν χειρομύων, ἐποροτέθην τοῖς ῥήμασι τούτοις,
 ὅτι ἀξιοπιστότερα ἔαυμάτα φίλων, ὑπὲρ ἐκείνα φιλήματα
 ἐχθρῶν. εἰ τῶν ἐμῶν ἠέχθη ἔαυμάτων, ἐκ αἰσῶν τὰ φιλή-
 ματα ἐκείνων τὸν θάνατον κτήτων ἔτεκον. τὰ γὰρ ἐμὰ ἔαυμάτα
 ὑγείαν ἐργάζεται, τὰ δὲ ἐκείνων φιλήματα νόσον ἀνίατον κα-
 πεσκόλασε. πᾶν νυκτὶ οἱ οἰνοχόοι, πᾶν δὲ οἱ σοβῆντες ἐπὶ τῆς
 ἀγορᾶς, καὶ μυρία ἄλλα πᾶσιν ἐγκώμια λέγοντες, εἰ δραπέ-
 τήσασιν, ἠρήσαντο τὴν φιλίαν, ἀσφάλειαν ἑαυτῶν ἔχοντες τῆς σῆς
 ἀγωνίας πορίζου. Ἀλλ' ἐχ' ἡμεῖς ἔπος· ἀλλὰ καὶ τότε δι-
 χεραίνοντός σε ἐκ ἀπεπηδῶμεν, καὶ νυκτὶ πεσόντα πῶς ἐλέ-
 γον καὶ θεραπεύομεν. καὶ ἡ μὲν πολεμηθεῖσα Ἐκκλησία πα-
 ρὰ σὲ, τῆς κόλπης ἠπλώσε, καὶ ἐπεδέξατο. τὰ δὲ θεραπεύ-
 οῦντα θεῖα ἔαυμα, ὑπὲρ ὧν πολλάκις πρὸς ἡμᾶς ἠγαπάς,
 ἀπὸ δὲ καὶ ἀπώλεσεν. ἀλλ' ὁμως ἐκ ἐπαυσάμεθα αἰεὶ λέ-
 γοντες· τί ταῦτα ποιεῖς; ἐκβακχούεις τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ
 κατὰ κριμῶν σαυτὸν φέρεις, καὶ παρέφεχες ἅπαντα. καὶ αἰ μὲν
 ἀπποδρομίαι, τὸν πλεῖστόν σε ἀναλώσασαι, τὸ ξίφος ἠκόνη-
 σαν· ἡ δὲ Ἐκκλησία ἡ τῆς ὀργῆς τῆς σῆς ἀπολαύσασαι τῆς
 ἀκαίρας, πάντα χεῖρα ἑαυτῆς ἔχει, τῶν δικτύων σε ἔκαρπασαι
 βυλόμενοι. Καὶ ταῦτα λέγω νυκτὶ, ἐκ ἐπιμβαίνων τῶν κειμένων
 σου, ἀλλὰ τῆς ἐσώτας ἀσφαλεσέρας ποιῆσαι βυλόμενος· ἐκ
 πρᾶξιάντων πᾶν ἔληκ τῆ τεβωμένῃ, ἀλλὰ τῆς μηδέπω τεβωμέ-

ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΛΟΓΟΣ. 13

νης ἐν ὑγείᾳ διετηρήσασθαι ἀσφαλεῖ· εἰ καταποντίζων τὸν κλυ-
 δωνίζομενον, ἀλλὰ τὴν οὐκ ἐλαττώσει πλείοντα παιδῶν, ὥστε μὴ
 γινώσκειν ὑποβρυχίως· πῶς δ' αὖ τὸ τοιοῦτον; εἰ πᾶς μετα-
 βολῆς τῆς ἀνθρωπίνων ἐννοούμεθα πραγμάτων; ἢ γὰρ ἔτι
 εἰ ἔδει σε μεταβολῆναι, ἢ καὶ ὑπέμεινε μεταβολῆναι· ἀλλ' ἔπει-
 περ ἔτος ἔτε οἰκοδοῦν, ἔτε παρ' ἑτέρων ἐγένετο βελτίων, ὑ-
 μεῖς γὰρ οἱ κομῶντες τῷ πλείω, ἄπο τῆς τῆς κερδαίνει
 συμφορᾶς· εἴδου ἄρα τῆς ἀνθρωπίνων πραγμάτων ἀδυνάτερον.
 Διόπερ οἶον αὖ εἴποι τις ὄνομα τῆς δὲ τελείας αὐτῶν, ἔλαττον
 τῆς ἀληθείας εἶρη· καὶ καπνὸν αὐτῶν, καὶ χόρτον, καὶ ὄ-
 ναρ, καὶ ἀνθή εἰσενά, καὶ ὅτι ἐν ὀνομασίᾳ ἔτις ὅστις ἐ-
 πίκληρα, καὶ τῶν εἴδων ὄντων εἰσαμινώτερα. Ὅτι δὲ μὲν τῆς ἀ-
 δικείας, καὶ πολὺ ἔχει τὸ ἄτοκρημον, δῆλον ἐντεῦθεν· τίς
 γὰρ τῆς γέγονεν ὑφιλότερος; ἐπᾶσαν τὴν οἰκονομίαν παρήλ-
 θε τῷ πλείω; ἐπρὸς αὐτὰς τῶν ἐξισωμάτων ἀνέβη τὰς κορυ-
 φὰς; ἔχει πάντες αὐτὸν ἔξομον, καὶ ἐδέδοίκεσαν; ἀλλ' ἴδου
 γέγονε καὶ δεσποτῶν ἀδελιώτερος, καὶ οἰκῶν ἐλευθέρος, καὶ
 τῶν λιμῶν πικρομένων πτωχῶν ἐνδείστερος, καὶ ἐκάστω ἡμέ-
 ραν· εἴη βλέπων ἠκονημένα, καὶ βάρβαρον, καὶ διμῆς, καὶ
 τὴν ἐπὶ θάνατον ἀπαγωγὴν· καὶ εἴδε εἴποτε γέγονεν ἐπὶ τῆς
 ἡδονῆς οἴδων ἐκείνης, εἴδε αὐτῆς αἰδάνεται τῆς ἀκτῆνος· ἀλλ'
 ἐν μεσημβρίᾳ μέση, καθάπερ ἐν πυκνοτάτῃ νυκτὶ τῷ μεσο-
 χρισμῶς, ἔτι τὰς ὄψεις πεπύρωται· μάλλον δὲ ἄσα ἀπ' φι-
 λονεικῆσαι μὲν, εἰ δυνασόμεθα τῷ λόγῳ καθάρασαι τὸ πά-
 θος, ὅπερ ὑπομένειν αὐτὸν εἶδος, καθ' ἐκάστω ὥραν ἄπο-
 κτείνεσθαι προσδοκῶντα· ἀλλὰ γὰρ τί δει τῶν λόγων τῶν παρ'
 ἡμῶν, αὐτὰ ταῦτα καθάπερ ἐν εἰκότι σαφῶς ὑποδείξασθαι
 ἡμῖν; τῆ γὰρ προτεραία ὅτε ἐπ' αὐτὸν ἦλθον ἐκ τῶν βασιλι-
 κῶν αὐλῶν, πρὸς βίαν ἀφελκύσαι βυλόμηναι, καὶ τὰς σκιά-
 σαι προσέδραμε τοῖς ἱεροῖς, ὡς τὸ μὲν πρόσωπον αὐτῶν αἰχρῶν,
 πτελεθρῶν, καὶ τὰ μὲν νεκρωθέντος εἴδου ἀμεινον διακείμενον· κτῶν

πος δὲ τῶν ὀδόντων, καὶ πάταγος, καὶ φόμος παντὸς τῆς σαρκὸς
 πος, καὶ φωνὴ ἄσκηστικῆς, καὶ γλώττις ἀελομοχθῆ, καὶ χημια
 τοῖστον, οἷον εἶκος τῆς λιθίνου ἔχειν ψυχὴν. Καὶ ταῦτα λέ-
 γω, ἅτις ὀνειδίζων, εἶδεν ἐπεμβαίνων αὐτῷ τῆς συμφορᾶς, ἀλλὰ
 τῷ ὑμετέραν διαίτην μαλαξαι βελόμηνος, καὶ εἰς ἔλεον ἐπι-
 σπασαδαί, καὶ πείσαι ἀρκεθῆναι τῆς τιμῆς τῆς γενημένη-
 τη. Ἐπειδὴ γὰρ εἰσι πολλοὶ παρ' ἡμῖν ἀπαύθροποι, ὡς
 ὁμοίως καὶ ἡμῖν ἐγκαλεῖν, ὅτι αὐτὸν ἐδεξάμεθα τῷ βήματι,
 τὸ ἄσorgen αὐτῶν τοῖς διηγήμασι μαλαξαι βελόμηνος, ἐκ-
 πομπῶν τε τῆς πάθῃ. τίτος γὰρ συνέκρινε ἀγανακτεῖς, εἰπέ-
 μοι, ἀγαπῆτε; ὅτι, φησὶν, εἰς Ἐκκλησίαν κατέφυγεν ὁ πον-
 ληήσας αὐτῷ δεινῶς. Ἐξ τῆτο μὲν ἐν μάλιστα δοξάζειν
 ἐχθρῶ τὸν Θεόν, ὅτι ἀφῆκεν αὐτὸν ἐν τῷ αὐτῷ καταστῆναι ἀ-
 ναγκῆ, ὡς καὶ τὴν δυνάμιν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς φιλανθρω-
 πίας μαθεῖν. τὴν δυνάμιν μὲν, ἀφ' ἧν τῷ αὐτῷ ὑπέμενε
 ματαβολὴν, ἐκ τῆς πρὸς ἐκείνῳ πολέμου τὴν φιλανθρω-
 πίαν δὲ, ἧξ ἧν πολεμηθεῖσα νικῶ τὴν ἀσπίδα ποροβάλλεται,
 καὶ ὑπὸ τὰς πτέρυγας ἐδέξατο τὰς αὐτῆς, καὶ ἐν ἀσφαλείᾳ πᾶ-
 σῃ κατέστησεν, ἧ μνησικακήσασα ὑπὲρ τῆς ἐμποροῦσιν εἰδούσας,
 ἀλλὰ τὰς κέλπας αὐτῆς μὲν πολλῆς ἀπλώσασα τῆς φιλοσοφ-
 γίας, τῆτο γὰρ ἔοπαίε παντὶς λαμπρότερον, τῆτο νίκη πᾶσα
 νῆς, τῆτο Ἑλλήνας ἐνέπει, τῆτο καὶ Ἰουδαίους καταχρῆται, τῆτο
 φαιδρὸν αὐτῆς τὸ πρόσωπον δεινύσιν. ὅτι τὸν πολέμιον ἀχμά-
 λωτον λαβῆσα, φεῖδεται καὶ πάντων αὐτὸν ἐν ἐρημίᾳ παρι-
 δόντων, μόνῃ καθάπερ μὴτιρ φιλόσοργος, ὑπὸ τὰς ἀδραπε-
 τάσματα αὐτῆς ἐκρυψε, καὶ πρὸς βασιλικὴν ὀργὴν ἔση, πρὸς
 δήμους θυμὸν, καὶ πρὸς μῖσος ἀφόρητον. τῆτο τῆς θυσιαστικῆς
 κόσμος. ποῖος κόσμος, φησὶ, τὸ τὸν ἐναγῆ καὶ πλεορέκτιον
 καὶ ἄρπαγα ἀπτεδαί τῆς θυσιαστικῆς; μὴ λέγα ταῦτα; ἔπει-
 δὴ καὶ ἡ πόρνη ἠφατο τῆς ποδῶν τῆς Χρῆσῆ, ἡ σφόδρα ἐναγῆς
 καὶ ἀκάθαρτος; καὶ ἐκ τῶν ἐγκλημάτων τῆς Ἰησοῦ τὸ γερόμηνον, ἀλλὰ

ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΛΟΓΟΣ. 15

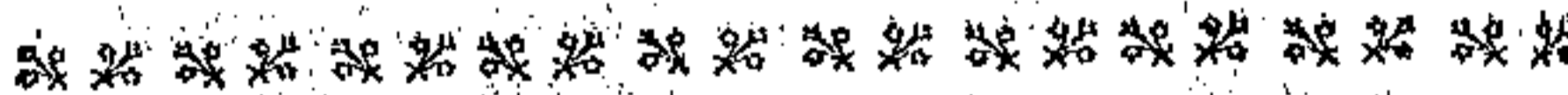
λα΄ θαῦμα κ' ὕμνος μέγας. ἔ γάρ τὸν καθαρόν ἔβλαπτεν ἢ
 κ' ἀκαθάρτος, ἀλλὰ τὴν ἐναγὴ πόρῳ οὐ καθάρως καὶ ἁμαρτος
 διὰ τῆς ἀφῆς καθάρως εἰργάσατο. μὴ δὴ μνησικακήσης ὡ
 αὐθραπτε. ἐκεῖνε οἰκείται ἐσμὲν τῷ ἐσαυραμῆς, κ' λέγοντος
 ἀφες αὐτοῖς, ἔ γάρ οἰκείασι τί ποιεῖσιν. ἀλλ' ἀπετείχισέ, φησὶν
 τὸν ἐπιταῦθα καταφυγὴν χεράμασι κ' νόμοις ἀφόροις. ἀλλ'
 ἰδὲ διὰ τῶ ἔργων ἔμαθεν, ὅπερ ἐποίησε, κ' τὸν νόμον ἔλυσε
 πορῳτος αὐτός, δι' αὐν ἔπαθε, κ' γέγονε τῆς οἰκωμῆς θεά
 ξρον. κ' σιγῶν ἐπιταῦθα ἀφίησι φωνὴν ἀπασὶ καθεμένων. μὴ
 ποιεῖτε τοιαῦτα, ἵνα μὴ πάθητε τοιαῦτα. διδάσκαλος ἀνεφά
 ρη διὰ τῆς συμφορᾶς. κ' λαμπηδὸνα μεχάλλω ἀφίησι τὸ θυ
 σιασῆλον, νυῦ φοβερόν μάλισα κ' ἐν τῷ φαινόμενον, ὅτε
 τὸν λέοντα δεδεμῆον ἔχει. ἐντεὶ κ' βασιλικῆ εἰκόνι μέγας γέ
 ροντο κόσμος, ἔχ ὅταν ἐπὶ τῆ θρόνῳ κάθηται πορφυρεῖσα πε
 ριβεβλημῆος, κ' χεῖμα ἀε κείμῳς ὁ βασιλεὺς μόνον.
 ἀλλὰ κ' ὅταν ὑπὸ τῆ ποδὶ τῆ βασιλικῆ βάρβαροι τῶ χειρῶν
 ὀπίσω δεδεμῆοι, κάτω τὰς κεφαλὰς νεύουσι κείμῳι. κ' ὅτε
 κ' πιθανότητι κέχρηται λόγων, ὑμεῖς μάρτυρες τῆς ἀδικίης κ'
 τῆς συμδρομῆς. κ' γάρ λαμπρόν ἡμῖν τὸ θεάξρον σήμερον, κ'
 φαειρὸς ὁ σύλλογος, κ' ὅσον ἐν τῆ Πάρα τῆ ἱερῶ δῆμον εἶδον
 ξυναγόμενον, πῶτον ὄρω κ' ἐπιταῦθα νυῦ. κ' ὅτε σιγῶν
 πάντα ἐκάλεσε, σάλπιγγος λαμπροτέρων φωνῶν διὰ τῶ
 παραγμάτων ἀφείς, κ' παρθενοὶ θαλάμῳς, κ' γυναικῆς γυ
 ναικῶνας, κ' ἄνδρες τὴν ἀγορῶν κενώσαντες, πάντες ἐπιταῦ
 θα σὺνεδράμετο, ἵνα τὴν αὐθραπίῳ φύσιν ἴδῃτε ἐλεγχῶ
 κῆύλω, κ' τῶ βιωτικῶν παραγμάτων τὸ ἐπίκρητον ἀπογυμνέ
 μῳον, κ' τὴν πορνηκὴν ὄψιν τὴν χεῖς κ' πρῶτω φαειρῶν ἀπο
 λάμπισαν. κ' γάρ τοιαῦτον ἢ ἀπραγία ἢ ὀπὸ τῶν πλεονεξίῳ
 πῶτος χεῖρῶν ῥυτίδας ἔχοντος ἀχρῶτέρα φαινομένη, καθά
 περ ἀπογγιᾶ τινι τῆ μεταβολῆ τὰ ἐπιξίματα κ' τὰς κατηρα
 φῶς ἐκμάξασα. τοιαῦτι γάρ τῆς δυσημερίας ταύτης κ' ἰσχύ
 πῶν

ἐν τῷ φαιδρῶν καὶ τῷ φαιδρῶν, πάντων ἐποίησον εἰτελέσσερον φαίνε-
 θαι τοῦ. καὶ πλείσιος εἰσέλθῃ, μεγάλα κερδαίνει· ὁρῶν γὰρ
 ἐκ τῶσδε κερυφῆς κατενεχθέντα τὸν σείοντα τὴν σὶ κερυφῆν
 ἀπασαν, καὶ σιμυσαλμικόν, καὶ λαγῶν καὶ βαξάχῃ δειλότερον
 γεγενημένον, καὶ χαρὶς δεσμῶν τῆς κίονι τέτῃ προσηλωμένον,
 καὶ ἀντὶ ἀλύσεως τῆς φόβῳ τῷ σφιγγόμενον, καὶ δεδουμένον, καὶ
 ἐξέμοντα, κατασείλει τὴν φλεγμονὴν, καθαιροῖ τὸ φύσημα, καὶ
 φιλοσοφίας ἀχρὶ τῶν ἀνθρωπίνων φιλοσοφεῖν, ἕτως ἀ-
 πεισιν, ἀδὲ ρημάτων λέγουσιν αἱ γραφαὶ, ταῦτα δὲ τῶν πραγ-
 μάτων μανθάνων· ὅτι πᾶσα σὰρξ χόρτος, καὶ πᾶσα δόξα ἀν-
 θρώπου ὡς ἀνθός χόρτου· καὶ ὁ χόρτος ἐξηράνθη, καὶ τὸ ἀνθός
 ἐξέπεσον· οἷον, ὡσεὶ χόρτος ταχὺ ἀποξηρανθήσονται, καὶ ὡ-
 σεὶ λάχανα χλόης ταχὺ ἀποπέσονται· ὅτι, ὡσεὶ καρπὸς αἱ
 ἡμέραι αὐτῶν, καὶ ὅσα τοιαῦτα. Πάλιν ὁ πονῆς εἰσελθὼν, καὶ
 πρὸς τὴν ὄψιν ταύτῃ ἰδὼν, ἐκ ἐξουτελίζει ἑαυτὸν, ἐδὲ ὀδυ-
 νάται δὲ τὴν πτωχείαν· ἀλλὰ καὶ χάσιν οἶδε τῇ πονίᾳ, ὅτι
 χαρῶν αὐτῶν γέγονεν ἄσυλον, καὶ λιμὴν ἀκύμαντος, καὶ τεῖχος
 ἀσφαλές· καὶ πολλάκις ἀν' ἑλοῖτο ταῦτα ὁρῶν, μένειν εἴθε
 ὄψιν, ἢ πρὸς βραχὺ τὰ πάντα λαβῶν, ὑπερὶ καὶ ὑπὲρ αἵμα-
 τος κινδυνεύειν ἑαυτῆ· ἔρως ὡς ἡ μικρὸν κέρδος γέγονε καὶ πλε-
 σίοις, καὶ πονῆσι, καὶ ταπεινοῖς, καὶ ὑψηλοῖς, καὶ δέλοις, καὶ ἐλδο-
 θέροις· ἀπὸ τῆς ἐνταῦθα τῆς καταφυγῆς; ὁρῶν πῶς ἕκαστος
 φάρμακα λαβῶν ἐντεῦθεν ἀπείσιν, ἀπὸ τῆς ὄψεως ταύτης μό-
 νης θεραπεύομενος; ἀρα ἐμάλαξα ὑμῶν τὸ πάθος, καὶ ἐξί-
 βαλον τὴν ὀργὴν; ἀρα ἐσβεσα τὴν ἀπανθρωπίαν; ἀρα εἰς συμ-
 πάθειαν ἤγαγον; σφόδρα ἐγώ γε οἶμαι, καὶ διηλοῖ τὰ πρόσω-
 πα, καὶ αἱ τῶν δαιμόνων πηγαί· ἐπεὶ ἐν ὑμῖν ἡ πῆξια γέγονε
 βαθύγειος, καὶ λιπῶν χάρα, φέρει δὲ καὶ καρπὸν ἐλθημοσύνης
 βλασφημίας, καὶ τὸν σάχην κομῶντα τῆς συμκαθείας ἐπιδει-
 ξάμενοι, προσέσωμα τῆ βασιλεῖ, μάλλον δὲ τῶν βασιλευσά-
 μων τὸν φιλόανθρωπον Θεόν, μαλάξαι τὸν θυμὸν τῆ βασιλεύει

καὶ ἀπέλιψεν αὐτὴ ποιῆσαι τὴν καρδίαν, ὥστε ὁλόκληρον ἡμῶν
 εἶναι τὴν χάριν. καὶ ἦδη μὲν γὰρ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ἡς
 ἔτος κατέφυγον ἑαυτοῦθα, ἐμικρὰ γέγονεν ἡ μεταβολή. ἀπει-
 δη γὰρ ὁ βασιλεὺς ἔγνω, ὅτι οἱς τὸ ἄσυλον τὰ το χωρίον κατέ-
 δραμε, τῷ στρατοπέδῳ παρόντος, καὶ παροξυμωμένῳ ὑπὲρ τῆς
 αὐτῶν πεπλημμελημένων, καὶ εἰς σφαγῶν αὐτῶν κινήτων, μα-
 κρὸν ἀπίτεινε λόγον, τὸν στρατιωτικὸν κατὰ τὴν ἑλπίδα θυμῶν,
 ἀξίαν μὴ τὰ ἀμαρτήματα μόνον, ἀλλὰ καὶ εἶτι αὐτῶν γέγονε
 κατόρθωμα, καὶ τῆτο λογίζεσθαι καὶ τοῖς μὲν εἰδέναι χάριν ὁμο-
 λογῶν, ὑπὲρ δὲ τῆς ἑτέρας ἔχόντων εἰς ἀνδράπων συγγνώσμων.
 εἰς δὲ ἐπέκειντο πάλιν εἰς ἐκδικίαν τῶ ὑβρισμῶν βασιλέως,
 βεῶντες, πηδῶντες, θαλάσσι μνηστῆρες, καὶ τὰ δόρατα ἀείου-
 ρες, πηχὰς λοιπὸν ἀφείδ δακρύων ἀπὸ τῆς ἡμερωτάτων σφδαλ-
 μῶν, καὶ ἀμνησας τῆς ἱερᾶς τραπεζῆς, εἰς ἡμῶν κατέφυγον,
 ἔπειτα τὴν ὀργὴν κατέπαυσε. πλὴν ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς τὴν παρ' ἑαυτῶν
 προδοσίαν. τίτος γὰρ καὶ ἦτε συγγνώμης ἀξιοί, εἰ τὸ βασιλέως
 τῶ ὑβρισμῶν μὴ μνηστῆρας, ὑμεῖς οἱ μὴδὲν τοῖς τὸν πα-
 θόντες τσαύτῳ ὀργῆς ἐπιδείξεσθε; πῶς δὲ τὸ θεῖον τῆτο
 λυθούτος, ὑμεῖς μνηστῆρας ἀφεθε, καὶ τὴν δόξαν ἐρεῖτε ἐκεί-
 νῳ, δὲ ἡς κελύμεθα λέγειν, ἀφείδ ἡμῶν, καθὼς καὶ ἡμεῖς
 ἀφείμεθα τῆς ἁφειλέταις ἡμῶν, τὸν ὑμῶν ὁφειλέτων ἀπαιτῶν-
 τες δίκην; ἠδίκησε μεγάλη καὶ ὑβρισμῶν. εἰδὲ ἡμεῖς ἀπρέμεθα.
 ἀλλ' ἐ δικασθεῖς καιρὸς νῦν, ἀλλ' ἐλέος. ἐκ δὲ θυμῆς, ἀλλ'
 λα φιλανθρωπίας. ἐκ ἐξουσίας, ἀλλὰ συγχωρήσας. ἐκ
 ἡφεί καὶ δίκης, ἀλλὰ εἰρήνης καὶ χάριτος. μὴ τοῖνυ φλεγμαι-
 κέτω τις, μηδὲ διαχραίνετω, ἀλλὰ μάλλον δεηθῶμεθα τῶ φι-
 λανθρωπῶ Θεῷ, εἶναι αὐτῶν προθεσμίαν ζωῆς, καὶ τῆς ἀπει-
 ρανθῆς ἐξαρπάσαι σφαγῆς, ὥστε αὐτὸν ἀποδύσασθαι καὶ πη-
 πλημμελημένα. καὶ κοινῇ προσέλθωμεν τῷ φιλανθρωπῶ βασι-
 λεῖ, ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας, ὑπὲρ τῆς θυσιασθεῖν, εἴνα ἀνδρα-
 γῆ τραπεζῆ τῆ ἱερᾶ χάριτος εἶναι τοῦ θεοκαλῶντες. καὶ τῆτο ποιήσω.

38 ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ

μόν, καὶ αὐτὸς ὁ βασιλεὺς ἀποδέξεται, καὶ ὁ Θεὸς ἐπὶ τῆ βασιλείᾳ
 ἐπαινήσεται, καὶ μεγάλῃ ἡμῖν τῆς φιλανθρωπίας ἀποδώσει
 τὴν ἀμοιβὴν. ὡς γὰρ τὸν ὄμιον καὶ ἀπαιθροπον ἀποσρέφε-
 ται καὶ μισεῖ, ἔτι τὸν ἐλεήμονα καὶ φιλανθρωπον ποροσίεται καὶ
 φιλεῖ. καὶ ἡμῶν δικαίος ὁ τοιοῦτος ἴσως, λαμφοτέρως αὐτῷ πλε-
 κει τὸς σεφαιῖς, καὶ δὲ ἀμαρτωλὸς, καὶ ἔχει τὰ ἀμαρτήματα
 τῆς ἑσθῆς τῶν ὁμόδελοι συμπαιθείας ἀμοιβὴν αὐτῷ ταύ-
 τῃ ἀποδιδῆς. ἔλεον γὰρ φησι, θέλω, καὶ εἰ θύειαν. καὶ πᾶσι
 ταχὲ τῷ θεῶν ὄργῃς αὐτὸν τῆτο αἰεὶ ἐπιζητῶντα, καὶ ταύτῃ
 λύσιν τῶν ἀμαρτημάτων εἶναι λέγονται. ἔτι τοίνυν αὐτὸν καὶ
 ἡμεῖς ἔλεον ἐργασόμεθα, ἔτι τὰ ἡμέτερα χαλύσομεν πλημ-
 μελήματα, ἔτι τῇ Ἐκκλησίᾳ κοσμήσομεν, ἔτι καὶ βασι-
 λείᾳ ἡμῶν ὁ φιλανθρωπος ἐπαινήσεται, καθάπερ ἐφθῆν ἐπὶ
 πάν, καὶ ἅπας ὁ δῆμος κροτήσῃ, καὶ τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης
 τὸ φιλανθρωπον, καὶ ἡμέρον τῆς πόλεως θαυμάσεται. καὶ μα-
 θόντες οἱ πάντα καὶ τῆς γῆς τὰ θρόμβια, κηρύξουσιν ἡμῶν ἵνα
 εἴη ἀπολαύσομεν τῶν ποσῶν ἀγαθῶν, ποροσίωμεν, καὶ ἁ-
 καλέσομεν, διηθῶμεν, ὀξαρπάσομεν τῆ κινδύνῃ τὸν μέγχα-
 λωτον, τὸν φυγάδα, τὸν ἰκέτῃ, ἵνα καὶ αὐτοὶ τῶν μελλόντων
 ἀγαθῶν ἐπιτύχωμεν, χάριτι καὶ φιλανθρωπία τῆ Κυρίας ἡμῶν
 Θεοῦ Χειρῶν ὡς ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος νῦν καὶ αἰεὶ, καὶ εἰς τὰς
 αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΛΟΓΟΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΓΙΟΝ

Ἀπόστολον Παῦλον.

Τὶ ποτέ εἶναι ἀνθρωπος, καὶ ὅση τῆς φύσεως τῆς ἡμετέρας ἢ
 ἀνθρώπου, καὶ ὅσης εἶναι δεκτικὸν ἀρετῆς κατὰ τὸ ζῶον,
 εἶδειξε μάλιστα πάντων ἀνθρώπων ὁ Παῦλος. καὶ νῦν ἐσηκου-
 σῆς εἰ γέγονε, λαμφορῶ τῆ φωνῆ ἐπὶ ἀπαρτίας τῆς ἐγκαλιῶται
 ἡμῶν

ἡμῶν τῆ καταισυχίῃ. Ὑπερολογέμενος ὑπὲρ τῆ εὐαθείας, καὶ περὶ
 λέγων ἐπ' ἀρετῆς, καὶ τὰ ἀνείχιστα τῆ βλασφημῶν ἐμφράτ-
 των τόματα, καὶ δεικνύς ὅτι Ἀγγέλων καὶ ἀνθρώπων ἢ πολὺ
 τὸ μέσον, εὐὰν ἐθέλωμεν προσέχειν ἑαυτοῖς. Ἐὖ ἢ ἄλλω φῶ-
 σιν λαχόν, εὐδὲ ἄλλον οἰκίσας κόσμον, ἀλλ' ἐν τῆ αὐτῆ γῆ
 καὶ χώρα καὶ τόμοις καὶ ἔθροισι ἔαφεις, πάντες ἀνθρώπων ὑπερη-
 κόντισαί, τὰς ὅξ' ἢ γυρόνασιν ἀνθρώποι φρονησῶν. πᾶ τῶν
 δι' λέγοντες, ὅτι δύσκολον ἢ ἀρετῆ, καὶ εὐκόλον ἢ κακία; ἕτος
 γὰρ ἀντιφθέγγεται τέτοις, λέγων. Τὸ ἐξουσίαν ἐλαφρὸν
 τῆς θλίψεως, καὶ ὑπερβολῶν εἰς ὑπερβολῶν αἰώνιον βά-
 ρος δόξης κατεργάζεται. Εἰ δὲ αἱ τοιαῦται θλίψεις ἐλα-
 φραὶ, πολλῶν μᾶλλον αἱ οἰκοδομοὶ ἡδοναί. καὶ εὖ πῶς μόνον εἶναι
 αὐτῶ τὸ θαυμαστόν, ὅτι τῶν ἐξουσίαν τῆς ἀρετῆς, ἀλλ' ὅτι αὐτῶ ἐπὶ μίση
 ταύτῃ μείνει. ἡμεῖς μὲν γὰρ εὐδὲ μισθῶν προκειμένων, ἀε-
 χόμεθα τῆ ὑπὲρ αὐτῆς ἰδρώτων. ἐκεῖνος δὲ καὶ χεῖρας τῆ
 ἐπάθλων αὐτῆν ἠσπάζετο καὶ ἐφίλει, καὶ τὰ δοκῶντα αὐτῆς εἰ-
 ναι καλύματα μὲν πάσης ὑπερήλατο τῆς δικολίας, καὶ ἕτε σῶ-
 ματος ἀδουσίαν, καὶ πραγμάτων ἐξέλασιν, καὶ φύσεως τιμῶν.
 ἴδα, καὶ ἄλλο εὐδὲ ἠγιάσατο. καίτοι καὶ στρατηγῶν καὶ βασι-
 λέων ἀπώπων τῆ ὄντων ἐπὶ γῆς μείζονα φροντίδα ἐγχει-
 ρεῖς. ἀλλ' ὅμως καὶ ἐκάστω ἡμεῖς εὐδὲ ἡμέραν, καὶ τῆ κιν-
 δυῶν ἐπιχειρησῶν αὐτῆς, νεαράν ἐκέκτητο τῆ προθυμία.
 καὶ πῶς δηλῶν ἔλεγε. Τῶν μὲν ὀπίσω ἐπιλανθασμένων, τοῖς
 εὐδὲ ἐμποροῦν ἐπιχειρησῶν. καὶ θανάτου προσδοκῶν, εἰς
 κοινωνίαν τῆς ἡδονῆς ταύτης ἐπάλει λέγων. Χαίρετε καὶ συγ-
 χαίρετέ μοι. καὶ κινδύων ἐπιχειρησῶν καὶ ὑβριων, καὶ ἀτε-
 μίας ἀπάσης, ἐσκήρτα πάλιν, καὶ Κισρινθίως ἐπιτελλῶν
 ἔλεγε. Διὸ καὶ εὐδὲ καὶ ἐν ἀδουσίαις, ἐν ὑβρισίν, ἐν διαγ-
 μοῖς, καὶ ὅπλα δὲ αὐτῶ δικαιοσύνης ἐκάλεσε, δεικνύς, ὅτι
 καὶ εὐτεῦθεν καὶ μέγιστα ἐκαρπῆτο, καὶ τοῖς ἐχθροῖς πάντοθεν

ἀχειρώτος ἰω. καὶ πανταχῶς μασιζόμενος, ὑβριζόμενος, λοι-
 δορέμενος, ὡς περ ἐν θειάμβοις ἐμπομπῶν, καὶ τὰ ῥόπαια
 σιωπῆ πανταχῶς γῆς ἰσῆς, ἕως ἐκαλωπίζετο, καὶ χᾶριν
 ὁμολογεῖ τῷ Θεῷ λέγων· Χάρις τῷ Θεῷ τῷ πάντοτε θειάμ-
 βῶντι ἡμᾶς· καὶ τὴν ἀχρημοσύνην καὶ τὴν ὑβριν τὴν διὰ τὸ
 κήρυγμα μᾶλλον, ἢ ἡμεῖς τὴν τιμὴν ἐδίωκε, καὶ τὸν θάνα-
 τον, ἢ ἡμεῖς τὴν ζωὴν, καὶ τὴν πονίαν, ἢ τὸν πλοῦτον ἡμεῖς,
 καὶ τὴς πόνης μᾶλλον, ἢ τὰς ἀέσεις ἔπεροι. καὶ ἔχ' ἀπλῶς μᾶλ-
 λον, ἀλλὰ πολλῶ μᾶλλον· καὶ τὸ λυπεῖσθαι πλέον, ἢ τὸ χαί-
 ρειν ἔπεροι. τὸ ὑπερδύχεσθαι τῷ ἐχθρῶν μᾶλλον, ἢ τὸ κατὰ-
 χεσθαι ἔπεροι. καὶ ἀντεστρέψε τῶν πραγμάτων τὴν κίξιν, μᾶλ-
 λον δὲ ἡμεῖς, ἀντεστρέψαμεν. ἐκεῖνος δὲ, ὡς περ ὁ Θεὸς ἐνο-
 μοθέτησον, ἕως αὐτὴν ἐφύλαττε. ταῦτα μὲν γὰρ καὶ φύσιν
 ἀπάντα, ἐκεῖνα δὲ, τῆς ταπεινότητος. τίς τῶν δοτόδειξις; Παῦ-
 λος, ἀνθρώπος ὢν, καὶ τῶν ἐπιτρέχων μᾶλλον, ἢ ἐκείνοις.
 ἐν τῷ φοβερῶν ἢ μόνον καὶ φεικτῶν, τὸ προσκρῖσαι Θεῷ, ἔπε-
 ρον δὲ ἕδου. ὡς περ ἐν ἕδῃ ποθεινῶν ἀλλοτι, ὡς τὸ ἀρέσαι
 Θεῷ· καὶ ἔ' λέγω τῶν παρόντων ἕδου, ἀλλ' ἕδῃ τῶν μελλόντων.
 μὴ γὰρ μοι πόλεις εἴπης, καὶ ἔθνη, καὶ βασιλεῖς, καὶ στρατο-
 πεδα, καὶ ὄπλα, καὶ χεῖματα, καὶ σατραπείας, καὶ δυνατείας
 (ἕδῃ γὰρ ἀράχνη ταῦτα εἶναι ἐνόμισεν) ἀλλ' αὐτὰ τὰ ἐν τοῖς
 ἔρασις τίθει, καὶ τότε αὐτῷ ὄφει τὸν σφοδρὸν ἔρωτα τὸν πορὸς
 τὸν Χριστόν. ἕτος γὰρ πρὸς ἐκεῖνο τὸ φίλῆρον, ἐκ Ἀγγέλων
 εἰξίαν ἐθαύμασον, ἐκ Ἀρχαγγέλων, ἐκ ἄλλο ποιῆτον ἕδου.
 τὸ γὰρ ἀπάντων μείζον εἶχον ἐν ἑαυτῷ, τὸν τῷ Χριστῷ ἔρωτα,
 καὶ μᾶλλον πάντων ἑαυτὸν μακαριώτερον εἶναι ἐνόμισεν· καὶ
 τῆς χρεῖς, ἕδῃ τῶν κυριοτήτων, ἕδῃ τῶν ἀρχῶν, καὶ τῶν ἐξου-
 σιῶν θυεῖσθαι ἤθελε, ἀλλὰ μᾶλλον τῆς ἀγάπης ταύτης ἐν ἑαυτῷ
 εἶναι ἐβέλετο μᾶλλον, καὶ τῶν κολαζομένων, ἢ ταύτης χρεῖς
 τῶν ἀκρῶν καὶ τῶν τιμωμένων. κόλασις γὰρ ἐκεῖνω μία, τὸ πρὸς
 ἀγάπης ταύτης δοτοτυχεῖν· τῆς αὐτῷ γένεσθαι, τῆς τιμω-
 ρείας,

εία, τῆτο μυρία κακά. ὡσαυτὴ καὶ ἄπλιναισι, τὸ πύπης ἐπι-
 τυχεῖν τῆτο ζωῆ, τῆτο κόσμος, τῆτο Ἄγγελος, τῆτο παρόν-
 τα, τῆτο μέλλοντα, τῆτο βασιλεία, τῆτο ἐπαγγελία, τῆτο
 καὶ μυρία ἀγαθά. ἕτερον δὲ εἶδεν τῶν μὴ φερόντων ἐσταυθῆ,
 εἶδεν λυπηρὸν, εἶδεν ἰδὲ εἶναι ἐνόμιζεν· ἀλλ' ἔτω κακφρόνας
 τῶν ὀρωμένων πάντων, ὡς τῆς καταισχητομένης βοτανῆς. τύ-
 ραννοι δὲ αὐτῆ καὶ δῆμοι θυμῷ πνέοντες, κώνωπες εἶναι ἐδό-
 κεν. θανάτος δὲ αὐτῆ καὶ τιμωρία καὶ μυρία κολάσεις,
 παίδων ἀθύρματα, πλὴν εἶποτε δεῖ τὸν Χριστὸν ὑπέμνε.
 τότε γὰρ καὶ ταῦτα ἠπάζετο, καὶ εἰς τὴν ἄλυσιν ἔτα; ἐκαλλω-
 πίζετο, ὡς εἶδεν τὸ δῆδημα Νέρων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἔχων·
 καὶ τὸ δεσμοπέδιον δὲ ὤκει, ὡς αὐτὸν τὴν κρανόν· καὶ θαύμα-
 τα καὶ μάγισσας ἐδέχετο ἡδίων τῶν τὰ βραβεῖα ἀρπαζόντων. καὶ
 τῆς πόνος ἐφίλει τῶν ἐπάθλων καὶ ἦκτον, ἐπάθλων τῆς πόνος
 εἶναι νομίζων. δεῖ τῆτο καὶ χάλειν αὐτῆς ἐκάλει. σκόπει δὲ
 ἐπάθλων ἰὼ, τὸ ἀναλύσαι καὶ σιωπῆ Χριστῷ εἶναι, τὸ δὲ ἐπιμεί-
 ναι τῆ σαρκί, ὃ ἀγῶν ἔτος. ἀλλ' ὁμῶς τῆτο μᾶλλον αἰρεῖται
 ἐκείνῃ, καὶ ἀναγκαιότερον αὐτῆ εἶναι φησι. τὸ ἀνάθεμα δὲ τοῦ
 Χριστοῦ θυεῖσαι, ἀγῶν ἦν καὶ πόνος, μᾶλλον δὲ καὶ ὑπὲρ ἀγῶ-
 να καὶ πόνον· τὸ εἶναι μετ' αὐτῆ, ἐπάθλων. ἀλλὰ τῆτο μᾶλ-
 λον αἰρεῖται ἐκείνῃ δεῖ τὸν Χριστὸν. ἀλλ' ἴσως εἶποιτις αὐ,
 ὅτι ταῦτα πάντα δεῖ τὸν Χριστὸν ἰδέα αὐτῆ ἰὼ. τῆτο γὰρ καὶ
 ἐγὼ φημι, ὅτι ἄπειρ ἀθυμίας ἡμῖν αἴτια, ταῦτα ἐκείνῃ με-
 γάλῃ ἐτικτον ἡδονῆν. καὶ τί λέγω κινδύως καὶ τῆς ἄλλας πα-
 λαιωσίας; καὶ γὰρ ἐν ἀθυμίας διλυκεῖ ἦν. διὸ καὶ ἔλεγε. Τίς
 αἰδομένη, καὶ ἐν ἀδονῶ; τίς σκανδαλίζεται, καὶ ἐκ ἐγὼ πυ-
 ρῆμαι; πλὴν εἰ καὶ τῆτο ἀθυμίας ἡδονῆν ἔχειν αἴπει τις
 αὐ. πολλοὶ γὰρ καὶ τῶν τέκνα δόξασάντων, συγχωρήματα
 αὐτῶ θρῆνεῖν, ἀθυμίας λαμβάνουσι, κωλυόμενοι δὲ, ἀλ-
 γῆσαι. καθάπερ ἐν καὶ ὁ Παῦλος, τυκτὸς καὶ ἡμέρας δακρύων,
 ἀθυμίας ἐλάμβανεν. κείνῃ γὰρ ἔτω καὶ οἰκία ἐπὶ ἐθῆσθ

καὶ, ὡς τὰ ἀλλόθρια ἐκεῖνος, πᾶς ᾧ οἶει δεκεῖσθαι αὐτὸν,
 Ἰουδαίων ἢ σαζουμένων, τὸν, ἵνα σωθῶσιν, ἐχόμενον ἐκπι-
 σεῖν τῆς ἀνω δόξης; ὅθεν δῆλον, ὅτι τὸ μὴ σώζεσθαι αὐτὸς,
 πολλῶ χαλεπώτερον ἴω, εἰ ᾧ μὴ χαλεπώτερον, ἐκ αὐτοῦ ἤξαστο
 ἐκεῖνο. ὡς γὰρ κερφότερον εἴλετο, καὶ μάλλον ἔχον πρὸς μουθία,
 καὶ ἔχ ἀπλῶς ἐβέλετο, ἀλλὰ καὶ ἐβόα λέγων· Ὅτι λύπη μοι
 ἔστι, καὶ ὀδυνη τῇ καρδίᾳ μου· τὸν ἕν καθ' ἑκάστω, ὡς εἰ-
 πεῖν, ὑπὲρ τῆς τῶ οἰκονομίας οἰκονομίας ἀγαθῶν, καὶ ὑπὲρ
 ἀπάντων κοινῆ, καὶ ἑθνῶν, καὶ πόλεων, καὶ ὑπὲρ εἰσὸς ἐκάστω,
 τίνι αὐτὸς δουλεύει πρὸς βαλῆν; ποίῳ σιδήρῳ; ποίῳ ἀδά-
 μαντι; τί αὐτὸς ἐκείνῳ καλέσει τὴν ψυχὴν; χρυσῆν; ἢ ἀδά-
 μαντίνῳ; καὶ γὰρ ἀδάμαντος ἴω παρὰ τὸς σερροτέρῳ, καὶ χρυσῆ
 καὶ λίθων τιμῶν τιμιωτέρῳ. κακείνης μὲν ἕν τῆς ἕλης τὴν δι-
 τανίαν παρελάσει, πύθης δὲ τῶ πολυτέλειαν. τίνι αὐτὸς ἕν τῆς
 αὐτῶ πρὸς βαλῆν; ἢ μὲν ἕσων ἐδεμῶ, εἰ δὲ χρυσὸς ἀδά-
 μας ἔροιο, καὶ ἀδάμας χρυσὸς, τότε ὅπως ἕν αὐτῆς τὰ ἔξεται
 τῆς εἰκότος. ἀλλὰ τί μοι πρὸς βαλῆν ἀδάμαντι καὶ χρυσῶ;
 τὸν κόσμον ἀντίθετος ἀπάντα, καὶ τότε ὄφει καθέλκυσαν τὴν
 Παύλα τὴν ψυχὴν; εἰ γὰρ πρὸς τῆς ἐν μεγαλαῖς, καὶ σπι-
 λαίοις, καὶ ἐν μικρῶ μέρει τῆς οἰκονομίας δεκτεφάντων τὸ τοῦ
 σιν ἐκεῖνος, πολλῶ μάλλον πρὸς αὐτῶ ἂν εἰποιμῳ ἡμεῖς, ὡς
 ὅτι πάντων ἀντάξιος ἦν. εἰ τοίτω ὁ κόσμος αὐτῶ ἐκ ἀξίας,
 τίς ἀξίος; πᾶσα ὁ ἡραγός; ἀλλὰ καὶ ἕτος μικρόν. εἰ ᾧ αὐ-
 τὸς ἕρανε μὲν τῆς ἐν τοῖς ἡρανοῖς προετίμησε τὰ δεσπότη τῶ
 ἀγάπῳ, πολλῶ μάλλον ὁ δεσπότης ὁ ποῦτον αὐτῶ ἀγαθά-
 πτος, ὅσον πορνείας ἀγαθότης, μυρίων αὐτὸν ἕραων προτι-
 μήσει. εἰ ᾧ ὁμοίως ἡμεῖς φιλεῖ, καθάπερ ἡμεῖς αὐτῶ, ἀλ-
 λά ποῦτον πλέον, ὅσον ἕδα λόγῳ πρὸς εἶσαι εἶ, σκόπη-
 γῶν ἠλίκων αὐτὸν καὶ πρό τῆς μελλέσης ἡξίωσεν ἀνασάσας,
 εἰς πρὸς αἰδίσον ἡρπασεν, εἰς τῆτον ἀνήγαγῳ ἕραων, ὅσοι
 ἕραων εἰποίησε κοινῶν τοιῶτων, ἢ μηδὲν τῆς τὴν ἀνθρωπίνῳ
 λα.

λαχόντων φύσιν θεῖς εἰπεῖν· καὶ μάλα εἰκότως· καὶ ἦ ἐν γῆ
 βαδίζων, ὡς καὶ Ἀγγέλων πολλῶν, ἕως ἔπραττεν ἅπλη-
 ται, καὶ σώματι παθητῷ συνεδεμένους, τὴν ἐκείνων καθαρότητα
 ἐπεδείκνυτο· καὶ ἀνάγκαις τοσαύταις υποκείμενος, ἐφιλονεῖκε
 ἢ ἂν Δυνάμεων μηδὲν ἕλαττον φοβεῖσθαι· καὶ γὰρ ὡς πτερωτός
 τῆς οἰκονομίας δίδραμο, καὶ ὡς ἀσώματος, πόνων ὑπερῶρα
 καὶ κινδύων· καὶ ὡς τὸν ἕρανὸν ἠδὲ λαχῶν, κατεφρόνει τῶν ἐπι-
 γῆς, καὶ ὡς μετ' αὐτῶν ἀναστροφόμενος τῶν ἀσωμάτων Δυνά-
 μεων, ἔπο δὴθενεῖς ἐρηγορεῖ αὐτῶν· καὶ τοιγαρῶν Ἀγγελοὶ πολ-
 λάκις ἐνεχειρίσθησαν ἔθνη ἁέθωρα· ἀλλ' ἔτι εἰς αὐτῶν τὸ
 ἔθνος, ὃ ἐνεπιστάθη, ἕως ἄκονόμισεν, ὡς Παῦλος τὴν οἰ-
 κονομίαν ἅπασαν· καὶ μὴ μοι λέγε, ὅτι Παῦλος ἐκ τῶν οὐρανῶν
 οἰκονομῶν· καὶ ἦ καὶ αὐτὸς ὁμολογῶ· εἰ ἦ καὶ μὴ αὐτὸς ἦν
 ὁ ταῦτα εὐνοῶν, ἀλλ' ἔτι ἕως ἐκτός αὐτῶν πάντων ἐπιπέσει ἐπέ-
 ρων· ἐπειδὴ ἑαυτὸν ἔτα κατεσκέδασεν ἀξίον τῆς τοσαύτης χά-
 ριτος· ὁ Μιχαὴλ τὸ πᾶν Γαδικίαν ἔθνος ἐνεχειρίσθη· Παῦλος
 δὲ γῆν, καὶ θάλατταν, καὶ τὴν οἰκονομίαν, καὶ τὴν ἀοίκητον·
 καὶ ταῦτα ἐκ Ἀγγέλου ὑβρίζων λέγει, μὴ γήοιτο, ἀλλὰ
 δεῖνός, ὅτι δυνατὸν ἀνθρώπου ὄντα μετ' ἐκείνων εἶναι, καὶ
 ἐγγύς αὐτῶν ἵσάναι· καὶ τίτος εἶπεν ἐκ Ἀγγέλου ταῦτα ἐνε-
 χειρίσθησαν; ἵνα μηδεμίαν ὑπολογίαν ἔχῃς ῥαθυμῶν, μηδὲ
 εἰς τὴν ἁέθωρα τῆς φύσεως καταφύγῃς καθύδων· ἄλλως δὲ
 καὶ τὸ θαῦμα μεῖζον ἐγίγνετο· πῶς ἦ καὶ θαυμαστὸν ἐκ τῶν ἀε-
 ῶν, ὅτι γλώττης πηλίνης ἐκπιδῶντα λόγον, θαύματον ῥο-
 γασθῆναι, ἀμαρτήματα λύειν, πεπρωμένῳ διορθῆναι φύσιν,
 καὶ τὴν γῆν ἐργάζεσθαι ἕρανόν; ἁέ τῆτο ἐκπλήττομαι τῶ
 Θεῷ τὴν δύναμιν, ἁέ ταῦτα θαυμάζω τῶ Παύλῳ τὴν προ-
 θυμίαν, ὅτι τοσαύτῳ ὑπέδρατο χάριν, ὅτι τοῦτον πα-
 ρεσκεδῶσεν ἑαυτὸν· καὶ ὑμεῖς ἁέθωρα μὴ θαυμάζειν μένον,
 ἀλλὰ καὶ μιμεῖσθαι τὸ ἀρχέτυπον τῆτο τῆς ἀρετῆς· ἕως ἦ δὲ δεικ-
 νόματα τῶν αὐτῶν ἐφάκων ποιωνῆσαι ἐκείνων· εἰ δὲ θαυμά-

Ζεις ἀκρῶν, ὅτι τὰ αὐτὰ κατορθώσας, πῶν αὐτῶν ὀπιτὸν ἔξῃ,
 ἀκρῶν αὐτῶν ταῦτα λέγοντος· Τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν ἠγωνίσα-
 μαι, τὸν δρόμον τετέλεκα, τὴν πίσιν τηρήκα· λοιπὸν ἀπο-
 κείται μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος, ὃν ἀποδώσει μοι ὁ Κύ-
 ριος ὁ δίκαιος κριτὴς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ· εἰ μόνον θεὸς ἐμοί,
 ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖς ἠγαπηκόσι τὴν ὀπιφάνειαν αὐτῶν· ὁρᾷς πῶς
 πάντας εἰς τὴν αὐτὴν κοινωρίαν καλεῖ; ἐπεὶ ἐν ἅπασιν ἀπό-
 κείται τὰ αὐτῶν, πάντες ἀποδύσονται ἀξιοὶ θυλάσαι τῶν ἐπιτη-
 γελμῶν ἀγαθῶν· καὶ μὴ μόνον τὸ μέγεθος καὶ τὸν ὄγκον τῶν
 κατορθωμῶν ἰδαμένῳ, ἀλλὰ καὶ τὸν τόνον τῆς προθυμίας, δι-
 ἧς τῶσάυτις ἐπεσπασάτο χάριν, καὶ τὸ τῆς φύσεως συγγένος
 (τῶν γὰρ αὐτῶν ἡμῖν ἐκοινωνήσαν ἀπάτων) καὶ ἔτι καὶ τὰ
 εὐφρόνα δυσκατόρθωτα, ῥάδιον ἡμῖν φαίνεται καὶ κῆρα καὶ τὸν
 βραχυὸν τῶτον καμῶντες χρόνον, τὸν ἀγῶνα καὶ ἀθάνατον ἐκεί-
 νον στέφανον φορῶντες θαυλέσομεν, χάριτι καὶ φιλανθρωπία τῶ
 Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὃς ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος, νυνὶ
 καὶ αἰεὶ, καὶ εἰς τὸς αἰῶνας τῶν αἰῶνων· Ἀμήν·

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΕΓΚΩΜΙΟΝ εἰς τὰς ΑΓΙΟΥΣ

Πάντας, τὰς ἐν ὅλῳ τῷ Κόσμῳ μαρτυρήσαντας·

Εἴτε τὴν ἱεράν παρθένον τῆς Περτικῆς ἐπέτελεσάντων,
 ἔπειτα παρῆλθον ἡμερῶν ἑπτὰ ἀειθμῶς, καὶ πάλιν κατέ-
 λαβον ἡμᾶς Μαρτύρων χορὸς, μάλλον δὲ Μαρτύρων παρεμ-
 βολή, καὶ ἀδούταξις, τῆς παρεμβολῆς τῶν Ἀγγέλων, ἡ δὲ πα-
 τέρχης εἶδον Γαβὼβ, κατ' εἶδον ἕσσα χεῖρων, ἀλλ' ἐφάμιλλος
 αὐτοῖς καὶ ἴση· Μάρτυρες γὰρ καὶ Ἀγγελοι τοῖς ὀνόμασι διαση-
 κᾶσι μόνον, τοῖς δὲ ἔργοις ἀμύπτουνται· τὸν ἔρανὸν οἰκῶσιν
 Ἀγγελοι, ἀλλὰ καὶ οἱ Μάρτυρες· ἀγῆρατοι καὶ ἀθάνατοί εἰσιν
 ἐκείνοι, τῶτο καὶ οἱ Μάρτυρες ἔξουσιν· ἀλλὰ καὶ ἀσώρατον ἔλα-